

prima instanță: E. Buzu

dosarul nr.2r-385/17

instanța de apel: A. Minciuna, N. Simciuc și L. Popova

DECIZIE

07 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Mariana Pitic și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Rotaru Ilie și Rotari Tudor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rotaru Ilie și Rotari Tudor împotriva Liliei Rotaru, Olgăi Rotaru și Rotaru Ilie cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, declararea nulității deciziei Primăriei satului Mitoc nr. 2 din 14 martie 1992, extrasului nr. 593 din 25 iulie 2000 și titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, deciziilor Oficiului Teritorial Cadastral Orhei nr. 11993/01 și nr. 1199-2/01 din 21 mai 2001, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, prin care s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelanților Rotaru Ilie și Rotari Tudor termen pentru achitarea taxei de stat

c o n s t a t ă:

La 17 octombrie 2014 Rotaru Ilie și Rotari Tudor au depus cerere de chemare în judecată împotriva Liliei Rotaru, Olgăi Rotaru și Rotaru Ilie cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că părinții lor Rotaru (Rotari) Andrei și Parascovia au locuit în satul Mitoc, raionul Orhei.

Împreună au agonisit avere comună compusă din 2 imobile-case de locuit și câteva construcții auxiliare.

Rotaru Andrei a decedat în 1967, iar mama Rotaru Parascovia a moștenit cota lui de avere.

În anul 2000 a decedat și Rotaru Parascovia și toți cei 4 copii ai săi Ilie, Tudor, Iacob și Maria au moștenit averea ei în cote-părți egale, intrând în posesia acesteia ca proprietari prin acțiuni concludente.

În anul 2011 a decedat sora Rotaru (Rotari) Maria, iar la 16 august 2014 a decedat și fratele Rotaru Iacob.

Rotaru (Rotari) Maria nu a avut familie și au moștenit cota ei de avere în cote-părți egale, câte 1/3 cotă-parte fiecare.

Fratele Rotaru Iacob a fost căsătorit cu Iacob Lilia, iar în urma căsătoriei au 2 copii Olga și Ilie.

Până la decesul surorii Maria erau convinși că dețin în proprietate comună în devălmășie câte 1/4 cotă-parte din patrimoniul părinților ce se află în satul Mitoc,

raionul Orhei, iar pînă la decesul fratelui Rotaru Iacob cîte 1/3 cotă-parte din patrimoniul dat.

Ulterior, soția lui Rotaru Iacob, Rotaru Lilia a declarat că va moșteni tot patrimoniul rămas de la părinții lor.

Aceasta a tănuțit moartea fratelui Iacob și a invocat că patrimoniul din satul Mitoc, raionul Orhei a fost folosit pentru organizarea înmormântării acestuia.

Toți frații pe parcursul anilor au îngrijit și reparat imobilele rămase de la părinți.

La începutul anilor 2000 i-au eliberat lui Rotaru Iacob procură ca acesta să înregistreze cotele-părți respective pe numele lor, iar după decesul acestuia au constatat că nu dețin niciun document ce ar confirma dreptul lor de proprietate asupra bunurilor în litigiu.

Cer Rotaru Ilie și Rotari Tudor recunoașterea dreptului de proprietate la cîte 1/3 cotă-parte din casa și terenurile ce au aparținut părinților lor decedați și sorei Maria din satul Mitoc, raionul Orhei (f.d. 3-5, vol I).

La 04 martie 2015 Rotaru Ilie și Rotari Tudor au depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva Liliei Rotaru, Olgăi Rotaru și Rotaru Ilie, solicitând recunoașterea dreptului de proprietate la cîte 1/3 cotă-parte din terenurile numerele cadastrale 6449102031 și 6449102097, declararea nulă a extrasului nr. 593 din 25 iulie 2000 și titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, numărul cadastral 6449123020 din 21 mai 2001 ca eliberate ilegal în baza datelor și documentelor false, recunoașterea dreptului de proprietate comună pe cote-părți la cîte 1/3 din terenul și construcția nefinisată numărul cadastral 6449123020, obligarea Liliei Rotaru să prezinte originalele extrasului nr. 593 din 25 iulie 2000, Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 21 mai 2001 și actului avizului tehnic nr. 168 din 24 octombrie 2014, încasarea taxei de stat și cheltuielilor de judecată (f.d. 71-74, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 14 iulie 2015 s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Orhei (f.d. 80, vol. I).

La 30 octombrie 2015 Rotaru Ilie a depus supliment la cererea de chemare în judecată, solicitând repunerea în termen a cererii de chemare în judecată în cazul în care ar fi fost omis (f.d. 81-82; 92-94, vol. I).

La 10 februarie 2016 Rotaru Ilie a depus cererea de chemare în judecată concretizată împotriva Liliei Rotaru, Olgăi Rotaru și Rotaru Ilie, solicitând anularea deciziei notarului Pîslari Tatiana nr. 114 din 12 octombrie 2015, obligarea notarului Pîslari Tatiana să elibereze certificat de moștenitor asupra terenurilor numerele cadastrale 6449102031 și 6449102097 (f.d. 107, vol. I).

La 11 mai 2016 Rotaru Ilie și Rotari Tudor au depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva Liliei Rotaru, Olgăi Rotaru și Rotaru Ilie, solicitând obligarea reclamanților să prezinte toate documentele deținute referitor la imobilele numerele cadastrale 6449123.020; 6449123.020.01; 6449123.020.01; 6449123.020.02 și decizia Primăriei satului Mitoc nr. 2 din 14 martie 1992, declararea nulității deciziei Primăriei satului Mitoc nr. 2 din 14 martie 1992 prin care s-a repartizat în proprietate lui Rotaru Iacob terenul cu suprafața de 0,3 ha, extrasului nr. 593 din 25 iulie 2000 și titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, numărul cadastral 6449123020 emise de Primăria satului Mitoc, raionul Orhei pe numele lui Rotaru Iacob, deciziilor Oficiului Teritorial Cadastral Orhei nr. 11993/01 și nr. 1199-2/01 din 21 mai 2001 de înregistrare a imobilelor numerele cadastrale 6449123.020; 6449123.020.01; 6449123.020.01; 6449123.020.02 pe numele lui Rotaru Iacob și

Rotaru Lilia, recunoașterea dreptului lor de proprietate asupra 1/3 cotă-parte din imobilele numerele cadastrale 6449123.020; 6449123.020.01; 6449123.020.01; 6449123.020.02 și asupra terenurilor numerele cadastrale 6449102031 și 6449102097 (f.d. 116-118, vol. I).

La 17 mai 2016 Rotaru Ilie și Rotari Tudor au depus cerere de modificare a pretențiilor, solicitând obligarea reclamanților să prezinte toate documentele deținute referitor la imobilele numerele cadastrale 6449123.020; 6449123.020.01; 6449123.020.01; 6449123.020.02 și decizia Primăriei satului Mitoc nr. 2 din 14 martie 1992, declararea nulității deciziei Primăriei satului Mitoc nr. 2 din 14 martie 1992 prin care s-a repartizat în proprietate lui Rotaru Iacob terenul cu suprafața de 0,3 ha, extrasului nr. 593 din 25 iulie 2000 și titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, numărul cadastral 6449123020 emise de Primăria satului Mitoc, raionul Orhei pe numele lui Rotaru Iacob, deciziilor Oficiului Teritorial Cadastral Orhei nr. 11993/01 și nr. 1199-2/01 din 21 mai 2001 de înregistrare a imobilelor numerele cadastrale 6449123.020; 6449123.020.01; 6449123.020.01; 6449123.020.02 pe numele lui Rotaru Iacob și Rotaru Lilia, recunoașterea dreptului lor de proprietate asupra 1/3 cotă-parte din imobilele numerele cadastrale 6449123.020; 6449123.020.01; 6449123.020.01; 6449123.020.02 și asupra terenurilor numerele cadastrale 6449102031 și 6449102097 (f.d. 116-118, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 17 mai 2016 s-a antrenat în proces în calitate de intervenient accesoriu Primăria satului Mitoc, raionul Orhei (f.d. 125, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 20 decembrie 2016 s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Rotaru Ilie și Rotari Tudor (f.d. 209; 215-220, vol. I).

La 13 ianuarie 2017 Rotaru Ilie și Rotari Tudor prin intermediul oficiului poștal au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei din 20 decembrie 2016, iar la 04 aprilie 2017 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri, solicitând scutirea de la plata taxei de stat pe motiv că litigiul este de contencios administrativ (f.d. 211; 229-236, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017 s-a respins cererea apelanților Rotaru Ilie și Rotari Tudor cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel.

S-a acordat apelanților Rotaru Ilie și Rotari Tudor termen pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat până la 17 mai 2017, ora 11.00.

S-a explicat apelanților că în cazul nelichidării neajunsurilor cererea de apel va fi restituită fără examinare (f.d. 4-9, vol. II).

La 10 mai 2017 Rotaru Ilie și Rotari Tudor au declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și emiterea unei noi decizii sub formă de încheiere prin care să fie admisă cererea privind scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 12, vol. II).

În motivarea cererii de recurs Rotaru Ilie și Rotari Tudor au indicat că încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017 este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Starea financiară este precară și sunt invalizi, fapt confirmat prin certificatul anexat la cererea de recurs.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 26 aprilie 2017 le încalcă accesul la justiție garantat de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, în vigoare la emiterea încheierii, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia încheierii din 26 aprilie 2017 la 02 mai 2017 (f.d. 11, vol. II).

La materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei încheierii instanței de apel de către Rotaru Ilie și Rotari Tudor.

Prin urmare, recursul declarat de Rotaru Ilie și Rotari Tudor la 10 mai 2017 împotriva încheierii din 26 aprilie 2017 este depus în termen.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat și interpretat corect normele de drept material și procedural.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Articolul 4 alin. (1) Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992 cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată scutește persoana juridică și fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

Persoana fizică în cererea de scutire va expune circumstanțele care justifică solicitarea și va anexa actele confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecție socială, certificat despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane, dovada lipsei conturilor bancare, date de la Oficiul Cadastral Teritorial despre bunuri imobile, de la Întreprinderea de Stat „CRIS Registru” despre unități de transport, de la Comisia Națională a Pieței Financiare despre hârtii de valoare, etc).

Rotaru Ilie și Rotari Tudor au solicitat scutirea de la plata taxei de stat, însă nu au prezentat probe pertinente și admisibile care ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat.

Simpla invocare a situației materiale precare, fără a fi probată, nu constituie temei de scutire de la plata taxei de stat.

Mai mult ca atât, prin mandatul din 18 decembrie 2015 avocatul Rotaru Ilie a fost împuternicit de Rotaru Ilie și Rotaru Tudor să le acorde asistență juridică conform contractului de asistență juridică din 18 decembrie 2015 în baza licenței nr. 806 din 10 decembrie 2016 (f.d. 31, vol. I).

Conform art. 63 alin. (1) Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice și juridice.

Conform art. 5 pct. 36² Codul fiscal, următoarele noțiuni se aplică în scopul impozitării, fără modificarea statutului juridic al persoanelor juridice și fizice prevăzut de legislația în vigoare - *activitate profesională în sectorul justiției* – activitate permanentă desfășurată în cadrul formelor de organizare a activității prevăzute de lege de către avocat, avocat-stagiatar, notar public, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar în cadrul biroului de expertiză judiciară, traducător/interpret autorizat.

Conform art. 83 alin. (2) lit. a¹) Codul fiscal, sunt obligați să prezinte declarația cu privire la impozitul pe venit persoanele care practică activitate profesională, indiferent de prezența obligației privind achitarea impozitului.

Rotaru Ilie nu a prezentat declarația cu privire la impozitul pe venit pentru a-i fi apreciată situația financiară.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În lipsa probelor menționate, instanța de apel întemeiat a respins demersul de scutire de la plata taxei de stat, nu a dat curs cererii de apel declarate de Rotaru Ilie și Rotari Tudor și a acordat apelanților termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat.

Criticile că prin încheierea contestată lui Rotaru Ilie și Rotari Tudor li se încalcă accesul liber la justiție prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în mod repetat că participantul unui litigiu civil este ținut să dea dovadă de un comportament diligent în chestiunile legate de plata taxei de stat (speța *Piętka c. Poloniei*, hotărârea din 16 octombrie 2012, definitivă din 16 ianuarie 2013).

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, consfințit de jurisprudența CEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”, conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CEDO.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Rotaru Ilie și Rotari Tudor.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rotaru Ilie și Rotari Tudor împotriva Liliei Rotaru, Olgăi Rotaru și Rotaru Ilie cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, declararea nulității deciziei Primăriei satului Mitoc nr. 2 din 14 martie 1992, extrasului nr. 593 din 25 iulie 2000 și titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, deciziilor Oficiului Teritorial Cadastral Orhei nr. 11993/01 și nr. 1199-2/01 din 21 mai 2001.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Mariana Pitic

Sveatoslav Moldovan